پوهندوی آصف بهاند

۲۰۲/۱۱/۰۲

کابل پوهنتون

پخواني تپونه، اوسنی ويني

کابل پوهنتون د هېواد يو سترعلمي مرکز او زما د زړه حيثيت لري، زه د خپلې تاندي ځوانۍ په شلمه پوړۍ کې وم چې د علم دې بن ته ورننوتم او زما د علمي فرهنگي ژوند بدايه خزانه په همدې کلونو کې داسې شتمنه شوه چې تر نن پورې وربانديِ وياړم او ځان شتمن احساسوم؛ تر هغو په کې گرځېدم چې د تيارو استازو خپل ناولي قدمونه په کې کېښودل.

نن د افغانستان د پوهې پر تېنده زړه کابل پوهنتون باندې د تيارو استازو داسې برید وکړ چې د پوهې د دې مرکز گڼ اولادونه يې په وينو کې ولمبول او په اور کې يې وسېځل.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولـئ

زموږ په هېواد کې مسلح مخالفین داسي نظامي سیاسي حرکتونه کوي چې په تاریخ کې ساری نه لري او داسي عملونه ترسره کوي چې د چا ورته پام هم نه وي او د دې وطن د ټپي وجود داسي زخمونه راګروي چې په هره شېبه کې وینې داري ورنه وهي.

جنجال دا دی چې د نیابتي جګړې مزدور سرتیري تر هغه څه هم زیات کوي چې بادارانو یې ورته ویلي وي، د یو ډز پر ځای لس ډزې کوي او د پنځو تنو په ځای لس تنه وژني، د یوې ودانۍ پر ځای دوه درې لا ډېرې سوځوي او په بمونو یې الوزوي.

د کابل پوهنتون ننني غمیزه په هېڅ ډول د توجه وړ نه ده. نه د اسلامي رژیم د قایمولو په نامه، د سیکولرانو د وژنې په نامه، نه د مقدس جهاد په نامه، نه د امارت د جوړېدو په نامه او نه هم په بل نامه.

په هر نامه چې وي، اوس یې دا کار ترسره کړ او ګڼ ځوانان یې د ګور د تیارو میلمانه کړل او تر دې هم رنځونکې دا ده په دې حملې سره یې د دې وطن بچیانو او ځوان نسل ته داسي ټکان ورکړ چې روح او روان یې ورته ټپي کړ او د داسي یوې راتلونکې انځور یې په مخ کې ورته کېښوده چې ورنږدې کېدل یې لا وحشتناکه دي.

د ټوپکي تنظیمي رژیم د راتګ په وخت کې زه له افغانستان نه بهر په یوه سفر بوخت وم. کله چې له سفر نه بېرته راوګرځېدم او په لومړۍ ورځ پوهنتون ته لاړم، څه مې چې ولیدل او له څه سره چې مخ شوم؛ خپلو یادداشتونو کې مې ولیکل او په خپل یو کتاب (لاروکې لارویان) کې مې خپاره کړل. دلته به یې داسي یوه لنډه برخه راوخلم چې د ننني ټپي پوهنتون یوه پخوانۍ په وینو لړلې منظره ښیي:

نوی پوهنتون:

... زموږ په ټولنه کې د دې ناڅاپي منفي بدلونونو په لیدلو سره، واقعاً پر ما باندې یو قوي شوک راغی او هره شیبه به مې په زړه کې همدا ګرځېدل:

یا خدایه!

دا څه وشول، څه به کېږي او...

خو لکه مریض چې له انستیزي څخه را بیداریږي؛ ورو، ورو را ویښیدم، په نویو خبرو او نویو روابطوباندې پوهیدم.

شپه تیره شوه، په سبا یې پوهنتون ته لاړم، په دفتر کې مې څه نا بشپړعلمي تحقیقي کارونه وو، چې هغه را ټول او کور ته یې راوړم. په لاره کې مې خپل همکاران، د پښتو څانګې استادان صابر خویشکی او خالـق رشید ولیدل. له خوړېږ سترګو مه شي نه وروسته یې په تنده لهجه را ته و ویل:

«دا هم د راتګ وخت و چې ته له بهر نه بیرته راغلې؟ دلته اور بل شوی، خلک له اوره تښتي، ته بیرته ورته راغلې، راځه اوس یې ګا له!»

زه او استاد خالـق رشید په یوه دفتر کې سره کیناستو، هغه ته مې و ویل:

یو وار به دفتر ته لاړشو، چې زه خپل یاد داشتونه را واخلم. هغه له تمسخر او زړه خوږي نه ډکه خندا وکړه او وې ویل:

راځه!

دا وخت پوهنتون د ایران پلوه حزب وحدت د ټوپکیانوغنیمت شمیرل کیده. د ادبیاتو پوهنځي ودانۍ ته چې ور نږدې شوو، خالـق رشید را ته و ویل:

دفتر ته دې ګوره!

که ګورم کړکۍ ماتې او هر څه دړې وړې وو.

له دفترنه هیڅ په لاس رانغلل. زما په یاد داشتونو او نیمه کارونو کې څو نیم کاره مقالې او یو نیم کاره کتاب و. دا کتاب «د خوشحال د کلاياتو نومليک» نوميده. ما ځو کاله په دې کتاب کار کړی و، بنایسته ډیر مواد مې را ټول

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

کړي وو، ځو نور کلونه يې غوښتل چې بشپړ شي، خو مخکې له بشپړېدو يې د ټوپکيانو چاې او نغري ور تاوده کړي وو. دغه راز د سلو عنوانونو په شاو خوا کې، زما شخصي کتابونه هم تالا شوي وو.

ما د کتابونو، پاڼو او ياد داشتونو غم کاوه، خو ورو، ورو پوهيدم چې دا خلک زما د کتابونو، پاڼو، علمي کارونو، زده کړو، پوهنتون او... نه يوازې دا چې خيال نه ساتي او په غم کې يې نه دي؛ بلکې اصلاً يې په رسميت هم نه پيژني او په مقابل کې د انسان وژنه، غلا، د خلکو سپکاوی، د تاريخي آثارو لوټ يا ورانول، د خلکو په ناموس باندې تيری او... د دوی اصلي دنده او ورځنی کار دی.

لکه ځينې موجودات چې په ژمني خوب ځو مياشتی درانده ويده کيږي، زه هم د پيل په غوږ کې ويده وم، خو د دې شيانو په ليدلو او اوريدلو، ورو ـ ورو له درانه خوبه را ويښيدم. لکه د شاعر خبره:

«... رقيبانو اورلړونی د تنورکړم»

ډير خلک لکه وچ لرګي په تناره کې وسوځيدل، خو زه اور لړونی شوم، هره ورځ سوځيدم. زه ناڅاپي د ټوپکيانو د تناره اور لړونی شوم، هره ورځ د دوی په تناره کې سوځيدم. زما د کتابخانې کتابونه، زما ليکلي چاپ او نا چاپ آثار هم زما په شانې هره ورځ يوه، يوه پاڼه د ټوپکيانو د نغريو او بخاريو اورلړوني شول.
دا اورلګونه نه يوازې په کابل پوهنتون کې روانه وه، بلکې په ټولوهغو سيمو کې چې ټوپکيان حاکم وو، دا غميزه د نورو غميزو تر ځنګ په خوند سره روانه وه. دا يوازې په پوهنتون پورې نه وه تړلې، بلکې د دې اور لمبې هره خوا بل کړای شوې وې...

په دې ډول له ټوپکيانونه انسانان لا څه چې کتابونه هم خلاص نه وو.

دا د دويم لاس خبره نه ده، زما د سترګو ليدلی حال دی. پوهنتون هسې په نامه پوهنتون و. يوازې تون يې پاتې و، او پوهه يې په خپل کار پسې تللې وه. وحدتي ټوپکيانو له پوهنتون څخه ليونتون جوړ کړی و.

اوږدې ببرې ږنې، مردار ناولي مخونه ټوپکونه په اوږو؛ ډلې، ډلې هره خوا ګرځيدل. دا وخت پوهنتون د يو ريښتيني زندان حيثيت درلود؛ خو د وحدتي ټوپکيانو اصلي زندان د ادبياتو په پوهنځي کې روسي ډيپارتمنت و، ځکه چې د روسي ځانګې د ژبې زدکړې د لابراتوار خونې اوسپنيزې پنجرې درلودې. د وحدتيانو له خوا ټول اسير کړای شوی خلک په دې لابراتوار کې ساتل کيدل.

وحدتي ټوپکيانو (د ايران د نيابتي جګړې سرتيري) دا وخت دوو خواوو ته خوله اچوله:

د آسمايي د غره د پاسه د شورای نظار ليوانو ته او په ميرويس ميدان کې د سياف جان؟ ټوپکيانوته.

جګړه خو اصلاً وحشت دی. خو دوی دا وحشت، د کلمې په اصلي مفهوم تر سره کاوه. تر هغه جالبه خولا دا ده چې تر نن پورې وياړ هم پرې کوي او په بدل کې امتيازونه هم غواړي...

د دې غميزې داستان ډېره اوږد دی.

«خـرځـوي يې رهـبـران پـه سوداګرو
خدای دې مل شي د وطن او د ملګرو»

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاریَ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولـئ